

Ohjattu sukellus

- Ohjattujen sukellusten vetäminen kortitetuille sukeltajille
- Suora valvonta avovesiharjoituksissa

Arvioitu kesto: 45 min

Kouluttajan materiaalit: Lähikouluttajakurssin kouluttajakansio; omat muistiinpanot; erilaiset havainnollistamisvälineet

JOHDANTO

Huomion herättäminen: Turvallisten ja mukavien sukellusten vetäminen on eräs lähikouluttajan tärkeimmistä tehtävistä.

Luennon hyötyarvo: Sukelluskurssin oppilaiden avovesiharjoitusten suora valvonta lienee näkyvin osa lähikouluttajan työstä. Tämä onkin tärkeä tehtävä, sillä samalla, kun oppilaan turvallisuus on kyseessä hänestä pyritään kehittämään omatoimiseen, itsenäiseen sukeltamiseen valmista ja pätevää sukeltajaa.

Lähikouluttaja saattaa kuitenkin eri tilanteissa vetää ohjattuja sukelluksia myös kortitetuille sukeltajille.

Tällä luennolla tutustutaan menetelmiin ja toimintatapoihin, jotka soveltuvat ohjatun sukelluksen järjestämiseen niin oppilaille kuin kortitetuille sukeltajillekin.

Avainkohdat: Katso kalvoja.

Oppilaan materiaalit: Lähikouluttajakurssin oppilaan kansio; muistiinpanovälineet.

Asiasisältö: Katso kalvomuistiinpanoja

Ohjattu sukellus

Luennon jälkeen tiedätte:

- mitkä eri tehtävät liittyvät ohjattujen sukellusten järjestämiseen
- miten sukeltajaryhmä organisoidaan ja mitä sukelluspareja muodostettaessa on otettava huomioon
- miten lähikouluttajan on sijoitauduttava valvomiinsa sukeltajiin nähden
- miten suora valvonta toteutetaan sukelluskurssien avovesiharjoituksissa

Oppimistavoitteiden asettaminen

Kerro oppilaille, mitä ja kuinka hyvin heidän on osattava luennon jälkeen

Kortitettujen sukeltajien ohjaaminen

1/4

- miksi ohjattuja sukelluksia?
- kouluttajan rooli ohjatulla sukelluksella
- sukeltajaryhmän organisointi

Miksi ohjattuja sukelluksia?

Kortitetuille sukeltajille järjestetään ohjattuja, kouluttajan valvonnassa tapahtuvia sukelluksia useista eri syistä:

- kurssin jälkeen kukaan ei vielä ole valmis sukeltaja. Kursseilla opitaan aina vasta taitojen perusteet. Vasta järjestelmällinen, määrätietoinen harjoittelu kurssin jälkeen tuo sukeltajan taidot sille käytännön rutiinin tasolle, mitä vaativampien sukellusten turvallinen ja mukava toteuttaminen edellyttää.
- kouluttajan valvonnassa tapahtuva ohjattu harjoittelu on tehokasta ja tuloksellista kouluttajan antaman palautteen ansiosta
- itselle entuudestaan outoon sukelluspaikkaan tai kokonaan uusiin sukellusolosuhteisiin perehtyminen sujuu nopeimmin ja tehokkaimmin kouluttajan tai sukellusoppaan ohjauksessa.
- ruostuneiden taitojen mieleenpalauttaminen, jos sukelluksessa on ollut taukoa

Kouluttajan rooli ohjatulla sukelluksella

Ohjatulle sukellukselle osallistuu valmiita, kortitettuja sukeltajia, jotka ovat itse kykeneviä ja velvollisia vastaamaan omasta ja sukellusparinsa turvallisuudesta. Sukellusta vetävä lähikouluttaja keskittyy pääsääntöisesti ko. sukelluksen erityisolosuhteiden asettamiin vaatimuksiin, tai ohjatun harjoittelun ollessa kyseessä sukeltajien suoritusten havainnointiin ja arviointiin. Toki hän tarvittaessa myös auttaa, mutta ohjattava sukeltaja ei voi missään tapauksessa luopua omasta vastuustaan.

Sukeltajaryhmän organisointi

Tässä tarkoitetut sukellukset tapahtuvat usein seuran muun sukellustoiminnan (leiri, iltasukellus jne.) yhteydessä. Tällöin sukellussuunnitelmassa on huomioitava ketkä sukeltavat ohjatusti ja ketkä itsenäisesti. Ryhmän jäsenten ja etenkin ryhmän vetäjän on voitava koko ajan olla tietoinen siitä, keitä hänen ryhmäänsä pitäisi kuulua!

Kortitettujen sukeltajien ohjaaminen 2/4

Sukellusparien muodostaminen

- ohjattavakin ryhmä koostuu sukelluspareista

Veteenmeno

- missä järjestyksessä veteen?
- ryhmä kokoon pinnalla ennen sukelluksen aloittamista

Laskeutuminen

- nousuköysi
- kokoontuminen pohjalla

Etenkin kun sukelluksen tarkoituksena on uuteen kohteeseen tai uusiin sukellusolosuhteisiin perehdyttäminen ohjattu sukellus toteutetaan useimmiten suuremmassa ryhmässä.

Ryhmän koko: olosuhteet ja etenkin näkyvyys määräävät paljon, kouluttajan on kyettävä näkemään kaikki ryhmän jäsenet ja heidän kouluttaja, muuten sukelluksen hyöty jää pieneksi.

- kun sukelluksen tarkoitus on tiettyjen taitojen ohjattu harjoittelu ryhmäkoko on pienempi kuin tutustumissukelluksilla

Sukellusparien muodostaminen

- ohjattavakin ryhmä koostuu sukelluspareista. Parit ovat vastuussa omasta turvallisuudestaan, vaikka lähikouluttaja vetääkin ryhmää kokonaisuutena
- ryhmän vetäjän/lähikouluttajan pari?

Veteenmeno

Jos ohjattu sukellus tapahtuu seuran yleisen sukellustapahtuman yhteydessä ja kokonaistapahtuman sukellusvanhin johtaa myös ohjatun sukelluksen organisointia kouluttajan kannattaa mennä veteen ensimmäisenä, jolloin ryhmä saadaan nopeammin liikkeelle "muita sukeltajia häiritsemästä"

- joka tapauksessa ryhmä kannattaa kerätä ensin kokoon pinnalla, jotta kaikki ovat varmasti mukana ja kaikilla on kaikki kunnossa ennen sukelluksen aloittamista

Laskeutuminen

Tapahtuu nousuköyttä myöden. Ryhmä kokoontuu pohjalla, kun kaikki ovat paikalla ja kaikki on OK varsinainen ohjattu sukellus alkaa.

Kortitettujen sukeltajien ohjaaminen 3/4

- kouluttajan sijoittautuminen
- pintaan nousu ja vedestä poistuminen

Kouluttajan sijoittautuminen

Lähikouluttajan sijoittautuminen ohjattavaan sukeltajaryhmään nähden riippuu sukelluksen tarkoituksesta, sukelluskohteesta ja näkyvyydestä. Esimerkiksi:

- seinämällä sukeltaessa voidaan sopia, että kouluttaja määrää maksimisyvyyden, ryhmän on pysyteltävä samassa syvyydessä tai matalammalla
- lähinnä kokemattomimpia sukelluspareja
- harjoituksia tehtäessä kouluttaja voi leijailla sukeltajien yläpuolella ja liikkua parilta toiselle niin, että hänellä säilyy koko ajan kokonaiskäsitys harjoittelun etenemisestä

Sukeltajaryhmää valvottaessa on muistettava, että valvottavana on kolmiulotteinen tila!

- esim. ulkomailla usein jos divemasterilla on turistiryhmää vetäessään apulainen, tämä sijoittuu ryhmän viimeiseksi ja valvoo, että ryhmä pysyy koossa

Pintaan nousu ja vedestä poistuminen

- koska ohjattuun sukellukseen osallistujat ovat täysivaltaisia, kortitettuja sukeltajia, he voivat ryhmän nousuköydelle saavuttua nousta pintaan omatoimisesti kunhan informoivat sukellusta valvovaa kouluttajaa nousun aloittamisesta
- kouluttaja nousee vedestä viimeisenä, ja varmistaa, ettei kukaan ryhmästä "unohdu jälkeen"

Kortitettujen sukeltajien ohjaaminen 4/4

Sukelluksen suunnittelu

- sukelluksen suunnittelupalaveri "käskynjako"
- normaaliin verrattuna lisäksi ryhmän hallintaan liittyvät kysymykset
- viestintä, merkinannot

Sukelluksen suunnittelupalaveri eli "käskynjako"

- normaalit sukellussuunnitteluun muutenkin aina kuuluvat asiat
- muistutetaan sukeltajia siitä, että he ovat edelleen vastuussa omasta ja sukellusparinsa turvallisuudesta, vaikka kyseessä onkin ohjattu sukellus
- kun kyseessä on uuteen sukelluskohteeseen tai uusiin sukellusolosuhteisiin perehtyminen käydään huolellisesti läpi siihen liittyvät asiat, taustatieto ja sukelluksen kulku: mitä em. liittyvää sukelluksella tullaan näkemään tai kokemaan?
- kun kyseessä on ohjattu harjoittelu käydään läpi harjoituksen kulku, oikea suoritus ja se, miten palautetta annetaan veden alla
- ryhmän sijoittuminen kouluttajaan nähden
- miten toimitaan jos joudutaan ryhmästä eroon
- miten toimitaan jos yhdelle parille tulee ongelmia: keskeyttääkö koko ryhmä sukelluksen vai ainoastaan ongelmapari?

Viestintä

- merkinantojen kertaus
- erityisesti ryhmän hallintaan ja harjoituksen tarkoitukseen liittyvien erikoismerkkien läpikäyminen
- äänimerkit
- valomerkit

Suora valvonta avovesiharjoituksissa 1/4

Oppilas ei ole vielä valmis sukeltaja

- lähikouluttajan vastuu kasvaa

Sukelluskurssin oppilaiden suora valvonta

- laitesukelluksen peruskurssin oppilaat ovat täysin kokemattomia, ja soveltavat vasta ensimmäistä kertaa allas- ja teoriaopetuksessa saamiaan tietoja ja taitoja käytäntöön avovesiolosuhteissa
- jatko- ja erikoiskurssien oppilaat ovat jo kortitettuja, itsenäiseen vastuunottoon kykeneviä sukeltajia, mutta heillekin ko. kurssin erikoisolosuhteet ja niiden asettamat vaatimukset ovat outoja
- oppilaiden suorasta valvonnasta avovesiharjoitusten aikana vastaavan kouluttajan vastuu siis korostuu: tehtävä vaatii erityistä huolellisuutta, valppautta ja vastuuntuntoisuutta
- suorasta valvonnasta vastaavien kouluttajien ja kurssin vastuukouluttajan/avovesiharjoituksesta vastaavan kouluttajan yhteispelin on sujuttava saumattomasti. Vastuukouluttajan on asetettava kurssin muille kouluttajille selvät tavoitteet ja käytävä tehtävänjako tarkkaan läpi. Mikäli lähikouluttajalla on omasta roolistaan tai omista tehtävistään vähääkään epäselvää, asia on tarkennettava ennen kuin mennään oppilaiden kanssa veteen
- harjoituksen käytännön kulku ja kaikki ko. harjoituksen erikoispiirteet on käytävä sukelluksen suunnittelupalaverissa tarkoin läpi kurssien oppilaiden kanssa

Suora valvonta avovesiharjoituksissa 2/4

Suora valvonta pinnalla

- ryhmän hallinta
- viestintä

Laitesukelluksen peruskurssilla yhden kouluttajan suorassa valvonnassa voi olla korkeintaan yksi sukelluspari (eli kaksi sukeltajaa). Jatko- ja erikoiskursseilla voidaan kurssikohtaisesti ryhmäkokoja mahdollisesti kasvattaa tästä.

Suora valvonta pinnalla

Varmistetaan, että:

- veteenmeno tapahtuu turvallisesti
- oppilaiden tasapainoitus on kunnossa
- oppilaiden kelluvuus on varmistettu pintauinnin aikana
- valvottava pari pysyy yhdessä myös pinnalla
- valvottava pari seuraa kouluttajaansa
- valvottava pari tarkkailee ja kuuntelee kouluttajan merkinantoja ja ohjeita

Pinnallakin kouluttajan on pysyteltävä lähellä oppilaita valmiina auttamaan tarvittaessa.

- erityistä huomiota on kiinnitettävä veteenmenojen ja vedestä nousujen turvallisuuteen
- mikäli oppilaiden kanssa joudutaan uimaan pinnassa esim. suorituspaikalle kouluttajan on säilytettävä jatkuva katsekontakti oppilaisiin pintauinnin ajan
- kouluttajan on autettava hätäännytynyt tai ongelmista kärsivä oppilas pois vedestä

Suora valvonta avovesiharjoituksissa 3/4

Suora valvonta pinnan alla

- kouluttajan sijoittautuminen
- sukelluksen kulku
- toimi rauhallisesti!

Suora valvonta pinnan alla

Suora valvonta tarkoittaa sitä, että kouluttaja on tarvittaessa välittömästi valmis puuttumaan fyysisesti tapahtumien kulkuun = *"Korkeintaan käsivarren mitan päässä"*

Kouluttajan sijoittautuminen

- kontaktietäisyydellä oppilaspariin
- ei kiinni pariköydessä! ↓ säilytettävä vapaus liikkua tarvittaessa kumpaa hyvänsä oppilasta auttamaan
- jos näkyvyys on niin huono, että on vaara kadottaa oppilaspari ilman väliköyden käyttöä **olosuhteet eivät sovi koulutuksen järjestämiseen**. Kurssisukellus on siirrettävä suotuisampaan ajankohtaan.

Sukelluksen kulku

- kurssin vastuukouluttajan antamat ohjeet
- peruskurssin avovesiharjoituksissa valvova kouluttaja määrää sukelluksen suunnan ja nopeuden
- jatkokurssien harjoituksissa sukelluksen käytännön toteutus on oppilaiden vastuulla, ja kouluttaja valvoo turvallisuutta sekä arvioi suorituksen laatua
- totuttautuminen sukelluksen normaalirutiineihin alkaa peruskurssin ensimmäisistä avovesisukelluksista lähtien: painemittarin/kaasunkulutuksen seuranta, parin tarkkailu, parin keskinäinen viestintä, oikea tasapainotus ja uintiasento, oikea nousunopeus, turvapysähdys 3-5 metrin syvyysalueella, vaikka kurssisukelluksen syvyys tai kesto ei sitä välttämättä edellyttäisikään jne.
- kouluttajana **toimi rauhallisesti!**
 - ↓ rauhallisuus tarttuu, oppilaatkin sukeltavat rentoutuneesti ja rauhallisesti kouluttajan esimerkkiä noudattaen

Suora valvonta avovesiharjoituksissa 4/4

Sukelluksen jälkeiset toimenpiteet

Sukelluksen jälkeiset toimenpiteet

Vastuukouluttaja pitää harjoituksen loppupalaverin, antaa palautteen vastaanottamistaan suoritteista sekä oppilaiden sukelluksesta kokonaisuutena

- tätä ennen vastuukouluttaja on keskustellut lähikouluttajien kanssa siitä, miten heidän valvomiensa oppilaiden sukellus on sujunut, mitkä ovat olleet oppilaiden vahvuudet ja missä olisi parantamisen varaa

Lopuksi

- Ohjattujen sukellusten vetäminen kortitetuille sukeltajille
- Suora valvonta avovesiharjoituksissa

Riippumatta siitä, järjestääkö lähikouluttaja ohjatun sukelluksen kortitetuille sukeltajille vai onko hän vastuussa oppilasparin suorasta valvonnasta laitesukelluksen peruskurssin avovesiharjoituksissa hänen tehtävänsä ovat samat: turvallisuuden varmistaminen ja miellyttävän sukelluselämyksen mahdollistaminen.

Pääkohdat: Katso kalvo

Avainkohtien kertaus:

- Kortitettujen sukeltajien ohjaaminen
- Sukelluskurssin oppilaiden suora valvonta
- Suora valvonta pinnalla
- Suora valvonta pinnan alla
- Sukelluksen jälkeiset toimenpiteet

Kysymysten esittäminen oppilaille:

Luennon jälkeen oppilaiden tulee osata:

- luetella mitkä eri tehtävät liittyvät ohjattujen sukellusten järjestämiseen
- kertoa, miten sukeltajaryhmä organisoidaan ja mitä sukelluspareja muodostettaessa on otettava huomioon
- selittää, miten lähikouluttajan on sijoitauduttava valvomiinsa sukeltajiin nähden
- kertoa, miten suora valvonta toteutetaan sukelluskurssien avovesiharjoituksissa